

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkr.cz

V Praze dne 12. 8. 2019
Č. j. MK 56482/2019 OPP
Sp. zn. MK-S 1552/2016 OPP
Vyřizuje: Mgr. Ivana Brožová

Město Třebechovice pod Orebem
Masarykovo náměstí 14
503 46 Třebechovice pod Orebem

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče *prohlašuje* podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů, za kulturní památku:

Soubor „Hajnišův mlýn“, který sestává z:

- 1. Stavby bývalého mlýna bez čp. na st. p. č. 109/1, k.ú. Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj**
- 2. Pozemku st. p. č. 109/1, k. ú. Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj**

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, je účastníkem řízení: Město Třebechovice pod Orebem, IČO 00269719, Masarykovo náměstí 14, 503 46 Třebechovice pod Orebem.

Nedílnou součástí výroku tohoto rozhodnutí je příloha s orientačním zákresem umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy a dvě identifikační fotografie kulturní památky.

Odůvodnění

Dne 10. 2. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury **podnět Bc. Martiny Anrysové a PhDr. Sixta Boloma-Kotariho** k prohlášení výše uvedené věci kulturní památkou. Ministerstvo kultury předložilo zaslaný podnět k posouzení Národnímú památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Josefově (dále též „NPÚ“). NPÚ nedoporučil prohlásit tzv. Dotřelův mlýn za kulturní památku dopisem ze dne 21. 3. 2016. Ministerstvo kultury na základě tohoto vyjádření vydalo dne 23. 3. 2016 oznámení o nezahájení správního řízení.

Dne 6. 4. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury **další podnět** k prohlášení tohoto mlýna za kulturní památku, tentokrát **od Společnosti ochránců památek ve východních Čechách**. Na základě nových informací z tohoto podání zahájilo Ministerstvo kultury dne 12. 4. 2016 správní řízení ve věci prohlášení mlýna za kulturní památku a vyžádalo si řádně odborně vypracovaný návrh na prohlášení předmětného mlýna za kulturní památku od NPÚ.

Dne 10. 6. 2016 **Ministerstvo kultury uskutečnilo místní šetření** s tím, že byl zjištěn aktuální stav budovy i urbanistické začlenění v rámci historické zástavby centra města a pořízena fotodokumentace. Šetření se zúčastnili také zástupci městské rady a pracovník NPÚ.

NPÚ se ve svém nově vypracovaném odborném návrhu čj.NPÚ-362/34418/2016 ze dne 21. 6. 2016 podrobně zabývá popisem předmětné stavby v historických souvislostech, jejím současným stavem a způsobem užívání a památkovými hodnotami. K těm konkrétně **uvádí**: *„Poslední skutečně existující vodní mlýn z původních tří na území katastru Třebechovic pod Orebem. Jedná se o autenticky dochovanou industriální stavbu a dominantu historické části města dokládající jeho stavebně historický vývoj a stavební fond. Z hlediska dispozice se jedná o velmi ojedinělý typ - samostatnou mlýnici bez obytné části, obytná budova č.p. 46 z roku 1895 se stále nachází v sousedství mlýna a nedávno prošla stavební obnovou. Přestože se v objektu nedochovala téměř žádná technologie z hmotového uspořádání, dispozice, vzhledu a historických konstrukcí je jasné, že mlýn někdy od přelomu 19. a 20. stol. disponoval tzv. uměleckým složením později poháněným dvěma Francisovými turbínami, dále pak parním strojem, naftovým motorem a elektromotory. Na počátku 20. stol. se jednalo o velmi výkonný mlýn. Hodnotný je historický stavební vývoj mlýna, kdy z menšího mlýna se postupně stává velmi výkonný mlýn téměř industriálního charakteru využívajícího kromě vodní síly i další pomocné pohony.“*

Tento návrh na prohlášení byl projednáván i **regionální komisí** pro posuzování návrhů na prohlášení a zrušení prohlášení věci za nemovitou a movitou kulturní památku **Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově** dne 20. 6. 2016. Tato komise s návrhem na prohlášení předmětné věci kulturní památkou **nesouhlasí**: *„[...]Jedná se o průmyslový mlýn z větší částí z 20. let 20. století, starší je pouze jádro stavby. Architektura mlýna je i v segmentu mlýnských staveb dobově průměrná, vybavení se, kromě násypek, nedochovalo. [...] Objekt je pro město významným urbanistickým prvkem. Z pohledu komise se jedná o památku místního významu (právně dosud nezakotvenou). Jedná se o stavbu, jejíž historická, architektonická i urbanistická hodnota je významná pro město Třebechovice pod Orebem, hranice města a mikroregionu však nepřesahuje. Komise je přesvědčena o možnosti obnovy mlýna, zvažovanou demolici vnímá jako neuváženou a s její realizací nesouhlasí. V rámci zachování prestiže a dosavadního stupně hodnotících kritérií staveb na seznamu nemovitých kulturních památek však vzhledem k uvedeným skutečnostem s prohlášením mlýna za kulturní památku nesouhlasí.“*

Dle § 3 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. se v řízení vyjádřil **Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče**, který ve svém dopise č.j. MMHK/136736/2016 PP/MEJ ze dne 27. 7. 2016 uvádí tyto skutečnosti: „[...] Objekt mlýna se nalézá v centru obce za Masarykovým náměstím, v lokalitě „Na Ostrově“ a má výraznou dominantní polohu a značnou pohledovou exponovanost. V současnosti je objekt mlýna dlouhodobě nevyužíván. Hlavní objekt mlýnice včetně střechy a dřevěných trámových stropů je v dobrém technickém stavu, objekt šalandy s částí mlýnice má pouze narušenou střešní konstrukci. Veškeré ostatní přístavky, jenž se po obvodu přimykají k hlavní hmotě, jsou v havarijním stavu[...]. Mlýn je bez strojního vybavení. V interiéru budovy mlýnice a šalandy jsou zachovány dřevěné trámové stropy se středovými dřevěnými sloupy a otevřený dřevěný krov. Z technologického zařízení mlýna jsou zachovány dřevěné násypky, popruhové korečkové dopravníky a další tč. blíže nedefinovatelné součásti. [...] Obdobné zděné mlýny v městském prostředí v našem ORP již nenávratně zanikly [...]. Jedná se tudíž o poslední stavbu tohoto druhu na území ORP Hradec Králové. Stavebně technický stav hlavní budovy mlýnice a šalandy, která je v uspokojivém technickém stavu, lze poměrně jednoduchými stavebními opravami zajistit. U ostatních přístaveb byla doba pro autentické zachování zejména dřevěných součástí doslova propásnuta a případná obnova by musela proběhnout formou rekonstrukce [...].“

Toto vyjádření správní orgán následně rekapituloval a doplnil v dopise č.j. MMHK/142239/2016 PP/MEJ ze dne 5. 8. 2016, kde uvádí, že **doporučuje** „prohlášení hlavní budovy mlýnice a šalandy, která je v uspokojivém technickém stavu za kulturní památku. U ostatních přístaveb byla doba pro autentické zachování zejména dřevěných součástí doslova propásnuta a případná obnova by musela proběhnout patrně formou rekonstrukce.“ Správní orgán dále doporučuje zpracovat stavebně historický průzkum objektu, který by měl vyhodnotit vliv případné obnovy přístaveb hlavní budovy mlýnice a šalandy nebo jejich demolice, na památkovou hodnotu celku.

Dále se k problematice prohlášení této věci za kulturní památku dne 19. 7. 2016 pod značkou KUKHK-23179/RG/2016-5 vyjádřil **odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje**, a prohlášení za kulturní památku **nedoporučil**. Ve svém vyjádření uvádí: „Hlavní a nejvyšší budova mlýna má nepochybně starší základ, což dokládá i porovnání jejího půdorysu s půdorysem stavby mlýna na císařském otisku stabilního katastru (viz výše). V roce 1872 byl mlýn o čtyřech složeních, měl jahelku a holendr. Nejvýznamnějšími modernizačními úpravami prošel mlýn v poslední čtvrtině 19. století a v první čtvrtině století dvacátého, když byl ve vlastnictví Václava Dotřela a jeho syna Jaroslava. Václav Dotřel v roce 1885 přistavěl mlýnici a šalandu (viz plány dochované v archivu Městského úřadu Třebechovice pod Orebem, datované 16. 7. 1885 a potvrzené purkmistrovským úřadem s podpisem tehdejšího purkmistra Růžičky) a v roce 1903 pak realizoval stavbu strojovny, kotelny a turbíny (v roce 1930 zde byly dvě Francisovy turbíny). Mlýn tak začal jako první ve městě vyrábět elektrickou energii pro svícení i pro pohánění strojů, a to nejprve pro sebe. Václav Dotřel v roce 1906 provedl další přístavbu mlýna a poté co získal v roce 1910 povolení ke zřízení zařízení pro výrobu a rozvádění elektřiny s centrálou ve mlýně s rozváděcí sítí pro město Třebechovice za účelem osvětlování veřejných prostranství a dodávání energie pro soukromou potřebu, realizoval v roce 1911 přístavbu strojovny při elektrárně a přístavbu skladiště nafty. Elektrická energie byla ze mlýna do města dodávána až do roku 1936, kdy město odkoupilo rozvodovou síť od Václava syna Jaroslava. Jaroslav Dotřel se zároveň podílel na zvelebování mlýna – v roce 1922 zvedl mlýn o patro (přestavba proběhla podle projektu architekta Václava Rejchla – viz VALCHÁŽOVÁ, Vladislava a kol. „Industriální topografie – Královéhradecký kraj. Praha 2012, s. 50.), v roce 1926 vzniklo silo a roku 1929 pak

kanceláře (viz rovněž především Třebechovické HALÓ – č. 4/2010, 31. 3. 2010, s. 10-12.). [...]Dle názoru Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, je předmětný mlýn v rámci daného regionu stavbou hodnotnou, neboť je úzce spojen s historickým vývojem daného sídla a také s rozvojem řemesel a průmyslu v obci. K jeho nesporným hodnotám patří skutečnost, že je dokladem nepřetržité tradice mlynářství v dané lokalitě, přičemž je posledním dochovaným z původně tří mlýnů uváděných v obci. V rámci urbanistického řešení sídla je mlýn dominantním prvkem dotvářejícím zástavbu historického jádra. Pozitivní je i doposud dobrý stav hlavní budovy, dochování jednotlivých pater mlýnice, včetně dřevěného vybavení, a dochování převážné části výplní otvorů. Hodnotu mlýna jako případné kulturní památky však podstatně snižuje skutečnost, že se nedochovala žádná z částí strojního vybavení či pohonů mlýna, a rovněž to, že mlýnský náhon je v současnosti zasypan. Na základě výše uvedeného má Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, za to, že kvality předmětného bývalého mlýna, ulice Flesarova, obec Třebechovice pod Orebem, jsou nesporné, avšak není jednoznačně přesvědčen o tom, zda jsou dostatečné na to, aby mohl být prohlášen za kulturní památku ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (viz např. výše zmíněná absence dochované technologie). Vzhledem k tomu a rovněž s přihlédnutím k okolnostem, za kterých byl podán podnět k zahájení správního řízení v dané věci (tj. kdy zájem o památkové hodnoty daného objektu je vyvolán až snahou zabránit jeho likvidaci), se Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, přiklonil k závěru nedoporučit prohlášení uvedené věci za kulturní památku. Záměr vlastníka demolovat předmětný objekt bývalého mlýna však přesto považuje Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, za, z hlediska budoucího vývoje sídla a zachování jeho hodnot, poněkud unáhlený a neuvážený, a doporučuje mu, i v případě, že mlýn nebude prohlášen za kulturní památku, před realizací tohoto de facto nevratného kroku nejprve prověřit možnosti obnovy a dalšího smysluplného využití daného objektu.“

Dle § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. byl o podání návrhu písemně vyrozuměn vlastník věci navržené na prohlášení za kulturní památku, a v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, mu bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Vlastník této možnosti využil. Výzva k seznámení s podklady byla doručena dne 8. 9. 2016. Dne 14. 9. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury doplnění vyjádření k podkladům správního řízení od vlastníka výše uvedené věci, Města Třebechovice pod Orebem, spolu s peticí pro i proti zachování objektu Hajnišova mlýna.

Ministerstvo kultury obdrželo nový podklad k rozhodnutí, kterým byl zápis z jednání **Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku** (dále také Komise) ze dne 11. 11. 2016 : „Komise doporučuje prohlášení areálu mlýna za kulturní památku. Jde o hodnotnou industriální stavbu, jejíž výsledná podoba se na starších základech zformovala v několika stavebních etapách od 19. do první čtvrtiny 20. století. Dnešní podoba hlavní budovy je dána úpravou, kterou projektoval významný hradecký architekt Václav Rejlich. Jedná se o typický příklad proměny původně menšího mlýna ve stavbu industriálního charakteru, které byla věnována značná architektonická pozornost. Areál je zachován ve vysokém stupni autenticity, jak pokud jde o obvodový plášť a výplně otvorů, tak o vnitřní konstrukci se zbytky technického vybavení. Některé části areálu jsou sice dnes ve špatném stavebním stavu, ale záchrana je stále možná bez nebezpečí závažného

snížení autenticity. Stavba představuje jak v urbanistické struktuře, tak v celkovém obraze důležitou součást paměti města v jeho hmotném prostředí a připomíná důležitou stopu hospodářského života do 20. století.“

Popis objektu dle Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odboru regionálního rozvoje, grantů a dotací kultury a památkové péče, č.j. KUKHK-23179/RG/2016-5 ze dne 19. 7. 2016:

„Mlýn v současnosti sestává z hlavního objektu později rozšířené a celkem na čtyři nadzemní podlaží zvýšené bývalé staré mlýnice, k níž přiléhá na severozápadní straně pozdější (původně z roku 1885, ale následně ještě rozšířená) přístavba šalandy a nové mlýnice o dvou nadzemních podlažích. K severovýchodnímu a severozápadnímu průčelí pak přiléhají další přístavky (bývalá lednice a také strojovna, kotelna a elektrárna). Drobný přízemní přístavek, snad vstupního objektu, je připojen k jihozápadnímu průčelí staré mlýnice. U tohoto přístavku je dochován rovněž jeden z pilířů vstupní brány do mlýnského dvora. Hlavní budova bývalé staré mlýnice je zastřešena sedlovou střechou opatřenou plechovou krytinou. Rovněž přiléhající budova nové mlýnice a šalandy má sedlovou střechu, na které je částečně položena skládaná krytina z eternitových šablon a částečně je střecha zakryta lepenkovými pásy. Dochované části fasády, tj. především hlavní budovy, jsou opatřeny tvrdou omítkou a zdobeny lizénovými rámy a profilovanými římsami. Objekt má dochovanou většinu výplní otvorů z posledních úprav, tj. z přelomu 19. a 20. století a z počátku století dvacátého. V interiéru jsou dobře zachována jednotlivá patra mlýnice se spojovacím schodištěm situovaným v jihovýchodním nároží budovy. Dřevěné části vybavení mlýna (násypky, kapsové dopravníky, silo na melivo, zásobníky, apod.) jsou z větší části dochovány. Dobře dochován je rovněž vyskladňovací otvor. Strojní zařízení, včetně již zmiňovaných dvou Francisových turbín, je odstraněno. Náhon byl v 80. letech 20. století zasypán. Hlavní budova je v dobrém stavu, včetně zastřešení. Nová mlýnice a šalanda má poškozenou střechu. Ostatní přístavby jsou viditelně ve špatném stavebně technickém stavu. Střechy jsou propadlé a zdivo, z větší části již bez omítek, je narušené.“

Historie a stavební vývoj objektu dle Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově, č.j. NPÚ-362/34418/2016 ze dne 21. 6. 2016:

„Bez podrobnějšího průzkumu lze dosavadní stavebně historický vývoj shrnout následujícím způsobem. Přízemí mlýnice z kamenného lomového zdiva může pocházet minimálně z 18. stol., nelze však vyloučit, že bude ještě starší. V poslední čtvrtině 19. stol. dostává mlýn podobu patrnou na historických fotografiích z počátku 20. stol. Tato stavební etapa proběhla ve dvou stavebních fázích, nejprve je to přestavba tzv. staré mlýnice a nedlouho po té v roce 1885 přístavba mlýnice nové s šalandou. Mlýn je patrový s polopatrem a nízkou sedlovou střechou, zdivo cihelné. Na počátku 20. stol. jsou po obvodu mlýna přistavěny přístavby kotelny, strojovny a elektrárny s pultovými střechami. V roce 1922 tzv. stará mlýnice nastavěna o dvě patra, zastřešení je provedeno nízkou sedlovou střechou. Zbývá část tzv. nová mlýnice s šalandou z roku 1885 si ponechala původní klasicistní vzhled.“

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl o podání návrhu písemně vyrozuměn vlastník věci navržené na prohlášení za kulturní památku, a v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, mu bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Výzva k seznámení s podklady byla doručena dne 23. 11. 2016. **Vlastník** této možnosti využil a na Ministerstvo kultury zaslal svoje vyjádření a následně i zápis z jednání ve věci vyjádření k novému podkladu k rozhodnutí Ministerstva kultury ze dne 30. 11. 2016. „Dne 23. 11. 2016

jsme od Vás obdrželi nové podklady k rozhodnutí ze zápisu z Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku ze dne 11. 11. 2016. K vyjádření Komise Ministerstva kultury jsme přizvali tři architekty z našeho města - členy stavební komise rady města. Uvádíme, že vyjádření Komise Ministerstva kultury je názor lidí, kteří věc pravděpodobně neprověřovali na místě samém. Tuto skutečnost potvrzují nepravdivé údaje, které jsou v přímém rozporu se skutečností. Vyjádření ostatních účastníků této kauzy (Národního památkového ústavu, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, Magistrátu města Hradec Králové) vychází ze znalosti místních poměrů. Zástupce všech těchto tří organizací prováděli pracovníci městského úřadu po areálu bývalého mlýna, nevzpomínají si ale, že by prováděli zástupce odborné Komise ministerstva kultury. Pokud se považují objekty za hodnotný areál, proč se takto děje až v současné době, kdy ze všech šesti objektů, které byly součástí tohoto areálu včetně náhonu, zbývají poslední dva - vlastní mlýn a sýpka. Tato reakce byla schválena Radou města Třebechovice pod Orebem dne 30. 11. 2016 usnesením č. 27/942-2016.“

Ministerstvo k námitce sděluje, že Komise měla dostatek písemných i fotografických podkladů pro posouzení architektonických i urbanistických hodnot souboru. Členové komise se rozhodují na základě podkladů a fotodokumentace a svých odborných znalostí. Někteří členové znají objekt mlýna osobně. Zároveň je nutno dodat, že tato poradní komise Ministerstva kultury je složena z předních reprezentantů odborné veřejnosti oboru památkové péče, členy předních vědeckých, profesních a vzdělávacích institucí. Stanoviska NPÚ, městského úřadu i krajského úřadu, která dle názoru vlastníka vycházejí ze znalosti místních poměrů, jasně definovala památkové hodnoty stavby, byť jejich závěry byly různé. Ministerstvo kultury zahajuje řízení na základě podnětu, který byl bohužel podán až v době, kdy jsou některé objekty ve velmi špatném stavebně technickém stavu. To však není důvod rezignovat na existující památkové hodnoty.

Dne 1. 2. 2017 vydalo Ministerstvo kultury rozhodnutí č.j. MK 9531/2017 OPP, MK-S 1552/2016 OPP, kterým mlýn prohlásilo za kulturní památku. Toto rozhodnutí bylo účastníkovi doručeno dne 15. 2. 2017 a ten jej pak napadl rozkladem ze dne 1. 3. 2017.

V souladu s § 152 správního řádu bylo přezkoumáno rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury MK 9531/2017 ze dne 1. 2. 2017, jakož i řízení, které rozhodnutí předcházelo. **Rozhodnutím ministra kultury** č.j. MK 37406/2017 OLP ze dne 8. 6. 2017 bylo rozhodnutí Ministerstva kultury zrušeno a vráceno k dalšímu projednání s následujícím právním názorem: „[...]V odůvodnění nového rozhodnutí Ministerstvo kultury musí řádně vyhodnotit a odůvodnit, zda nezbytná rekonstrukce objektu povede či nepovede k zániku jeho památkových hodnot. Ministerstvo kultury se v novém rozhodnutí rovněž řádně argumentačně vypořádá se všemi ostatními námitkami uplatněnými v nyní podaném rozkladu, které budou v době vydání nového prvoinstančního rozhodnutí z věcného hlediska i nadále relevantní pro posouzení merita věci. Účastníkovi pak bude před vydáním nového rozhodnutí umožněno vyjádřit se v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu.“

Na základě rozhodnutí ministra kultury požádalo Ministerstvo kultury **Národní památkový ústav**, jako odbornou organizaci státní památkové péče, o odborné posouzení, zda nezbytná rekonstrukce objektu nepovede k zániku jeho památkových hodnot. Toto posouzení obdrželo Ministerstvo kultury dne 20. 12. 2017 (č.j. NPÚ-362/92690/2017) ve znění: „Dle názoru Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště v Josefově (dále jen NPÚ, ÚOP v Josefově) případná rekonstrukce objektu v základní hmotě (tzn. objekt staré mlýnice v roce 1885 rozšířený o přístavbu šalandy a nové mlýnice a v roce 1922

nastavěný o dvě patra) nemusí vyžadovat doplnění či nahrazení zaniklých a poškozených původních stavebních prvků a konstrukcí kopiemi v takovém rozsahu, že by výsledný objekt obsahoval takový podíl novodobých prvků a konstrukcí, že by již nemohl vykazovat dostatečné památkové hodnoty. Objekt staré mlýnice nastavěný o dvě patra je dle vizuálního interiérového průzkumu v dobré stavebně technické kondici. Nejsou zde patrné statické problémy, zdivo je stabilizované, stropní trámové konstrukce jsou bez napadení dřevokazným hmyzem, houbami a plísněmi. Do střešní konstrukce nezatéká, krov je v dobrém stavu, stejně tak krytina z falcovaného plechu. Poněkud horší situace je u přístavby šalandy a nové mlýnice z roku 1885. Zde je při dvorních nárožích poškozena střešní krytina z eternitových šablon a do objektu zatéká. Krokve mají zčásti uhníla zhlaví. Musí se počítat s razantnější obnovou krovové konstrukce. Stále to jsou však řešitelné věci, známé z obdobných příkladů obnov kulturních památek, které při kvalitním řemeslném provedení nemusí ohrozit památkové hodnoty mlýna. Naprosto tristní situace je však u mladších přístavků strojovny, kotelny a elektrárny z roku 1903. Jedná se o pultové přístavky s pultovými střechami po vnějším obnovu mlýna. Přístavkům chybí kompletně konstrukce střechy, zdivo je při koruně destruované. Při obnově je nutné předpokládat razantnější zásahy a obnovy konstrukcí, případně respektovat pouze hmotové členění a obnovu provést způsobem vyjadřujícím soudobé pojetí obnovy. Dle názoru NPÚ, ÚOP v Josefově se jedná o méně významné přístavby, které ale souvisí s výrobní technologií mlýna, proto by alespoň nějakým způsobem měly být připomenuty. Připomínáme, že naše posouzení se neopírá o žádný autorizovaný statický posudek nebo projekční dokumentaci na obnovu mlýna. Vychází pouze ze zběžné prohlídky interiérů a exteriérů mlýna a ze zkušeností při obnovách typově obdobných památkově chráněných staveb.“

K námitkám uvedeným v rozkladu (číslování odstavců odpovídá číslování v podaném rozkladu) správní orgán uvádí:

IV. „Nedostatečně zjištěný skutkový stav spočívá v tom, že si správní orgán nevyžádal všechny relevantní posudky pro posouzení splnění podmínek dle ust. § 2, odst. 1. pís. a) zák. č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Jedná se o objektivní posouzení historických, architektonických a urbanistických kvalit objektu a jeho významu pro město, či stát, např. vyjádření Magistrátu města Hradce Králové, odboru památkové péče, který navrhoval posouzení těchto věcí dle přijaté metodiky NPÚ, což se nestalo. Navíc se město domnívá, že toto objektivní posouzení by mělo být provedeno naprosto nestrannými posudky vědeckých pracovišť jako např. České akademie věd, nějakého univerzitního pracoviště, České komory architektů. apod. Město navrhuje, aby bylo správním orgánem provedeno doplnění skutkového stavu věci těmito posudky. Je to naprosto nezbytné pro objektivní posouzení věci a ke zjištění, zda objekt bývalého tzv. Hajnišova mlýna tuto ochranu vyžaduje a jsou splněny podmínky pro jeho prohlášení kulturní památkou. Ústřední orgán státní správy si dostatečně nezjistil, v jakém stavu je objekt bývalého mlýna a další rozhodné okolnosti věci.“

Právě za účelem zcela objektivního posuzování Ministerstva kultury bylo uskutečněno ohledání věci na místě dne 10. 6. 2016 spolu se zástupcem NPÚ ú. o. p. v Josefově a zástupci Města Třebechovice pod Orebem, což dokládá i denní tisk http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/spor-o-hajnisuv-mlyn-potrva-mesice-20160613.html. Z ohledání věci na místě vyplynuly nejen shledané hodnoty architektonické a historické, ale zejména podceňovaný klíčový význam urbanistický, s přímou vazbou na historickou zástavbu městského centra. Ministerstvo kultury dále postupovalo v ověřování památkových hodnot zcela standardními objektivními postupy, tedy vyžádáním nezávislých stanovisek od Národního památkového ústavu - ústřední odborné pracoviště v Josefově, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje – odbor kultury a památkové péče a Magistrátu města Hradce

Králové – odbor památkové péče. Nakonec bylo posouzení objektu předloženo předním osobnostem památkové péče, jejichž jména nalezneme právě na seznamu členů Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku. Zároveň je nutno dodat, že zmiňované osobnosti jsou také členy předních vědeckých, profesních a vzdělávacích institucí.

V. a) Z hlediska historického není objekt příliš starý. Bývalý mlýn sestává z části původní budovy z r. 1886 a dalších přístaveb z let 1886-1948. Z původního objektu vlastně příliš nezbylo. Pouze přestavěná hlavní budova mlýnice a vedlejší budovy, které jsou v havarijním stavu a které přiléhají k hlavní budově.

Historickou hodnotu mlýna nesnižuje jeho stavební vývoj, dovršený ve 20. století. Navíc, předmětem zájmu památkové péče bývají zcela běžně i stavby a předměty z 20. století. Objekt se zachoval ve své historické hmotě, zajímavostí je právě bohatý stavební vývoj. Ke stáří a stavebnímu vývoji se shodně vyjadřují i posudky Národního památkového ústavu v Josefově, odboru památkové péče Magistrátu města Hradce Králové i odboru regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

V. b) Z hlediska architektonického se nejedná o nějaký významný architektonický počín arch. Rejchla, naprojektoval mimo jiné i 16 družstevních domů v Třebechovicích. Objekt podle města nemá takovou architektonickou hodnotu, aby vyžadovala takovou vysokou ochranu. V samotné stavbě se nenachází nic z původního vybavení mlýna. Hajnišův mlýn vlastně nyní ani mlýnem není a nikdy už nebude. Jen k těmto účelům kdysi sloužil.

Památkové hodnoty rozsáhle popisuje již napadené rozhodnutí Ministerstva kultury, ale jsou konstatovány i v obdržených stanoviscích. Není zároveň pravdou, že se nedochovalo nic z původního vybavení mlýna, což dokládají nejen daná stanoviska, ale i fotografie z místa. Zároveň je nutné podotknout, že zachování původního vybavení není jediným kritériem hledání památkové hodnoty, prohlášení objektu kulturní památkou ani neznačí, že by měl objekt navždy sloužit svému původnímu účelu. Konverze průmyslových či hospodářských staveb k novým účelům je v dnešní době běžným postupem využití historických staveb. Co se týče architektonické hodnoty, ta dle názoru Ministerstva kultury spočívá i v čitelném stavebním a architektonickém vývoji objektu.

V. c) Z hlediska urbanistického v současnosti objekt brání urbanistickému rozvoji města[...] Územní studie počítá s odstraněním Hajnišova mlýna a zajištěním jediného možného bezpečného vjezdu do lokality zvané „Na Tvrzi“. Jedná se o zázemí centra města, které slouží i jako parkoviště pro návštěvníky Třebechovického muzea betlémů [...], zimního stadiónu [...], Domu dětí a mládeže [...], rodičovského centra Domeček, bohoslužeb katolického a evangelického kostela a ostatních návštěvníků Masarykova náměstí. [...]"

Právě případná ztráta dotčeného památkově významného objektu může znamenat zcela fatální zásah do tradiční urbanistické struktury města a periferizaci jeho historického centra. Utilitární dopravní zásahy do struktury městského centra mohou mít negativní vliv též na jeho atraktivitu z pohledu turistického ruchu. Ačkoliv je ve městě čilý turistický ruch díky národní kulturní památce Třebechovický betlém, nedá se předpokládat, že každý návštěvník využívá k dopravě pouze automobil. Řešení bezpečného vjezdu a výjezdu do lokality pak může napomoci dopravní značení. V průběhu dalšího řízení, které bude popsáno níže, byla

vlastníkem doložena nová možnost dopravního řešení lokality, která demolici objektu nevyžaduje (vložená do spisu dne 1. 7. 2019). Dále Ministerstvo kultury připomíná, že Hajnišův mlýn není jedinou historicky cennou stavbou v záplavové zóně. Takových budov je celá řada, ať už na pražské Malé Straně, v Českém Krumlově aj. Ve zcela krajním případě lze objekt provizorně zabezpečit tak, aby jeho rekonstrukce mohla probíhat po etapách, v rámci finančních možností vlastníka.

V. d) Město uvádí, že není pravdou, že by v okrese Hradec Králové neexistoval další zděný mlýn. V Třebechovicích v místní části Polánky města Třebechovice pod Orebem je vodní zděný mlýn z 1. poloviny devatenáctého století, přestavěný v r. 1925, který je nyní využíván jako malá vodní elektrárna. Tento objekt včetně vybavení je v podstatně lepším stavu než Hajnišův mlýn. Další mlýn s názvem Bělečský mlýn je kulturní památkou a je v Třebechovicích, v místní části Krňovice, v Podorlickém skanzenu Krňovice.

V rozhodnutí hovoří vyjádření Národního památkového ústavu v Josefově i odbor památkové péče Magistrátu města Hradce Králové o mlýnech v památkovém fondu ORP Hradec Králové. Ani jeden z výše uvedených mlýnů nelze navíc zcela porovnávat s Hajnišovým mlýnem, kupříkladu ani jeden z výše uvedených objektů není součástí městské zástavby. Ministerstvo kultury navíc tuto poznámku bere jen jako podpůrnou, nestaví na ní památkové hodnoty objektu. K této námitce dále uvádíme, že Ministerstvo kultury se v tomto řízení zabývá posuzováním památkových hodnot konkrétního navrženého objektu. Předmětem řízení není posuzování jakýchkoli kvalit a hodnot objektů, které nejsou předmětem tohoto řízení. (viz též rozsudek Městského soudu v Praze, 6 Ca 159/2007-98).

VI. K procesním věcem správního řízení město zdůrazňuje, že vlastně všechny dotázané dotčené orgány v podstatě vyjádřily názor, že objekt by neměl být prohlášen kulturní památkou[...].

Ministerstvo kultury namítá, že obdržená stanoviska se shodují na památkových hodnotách stavby a doporučení objekt zachovat. Stanovisko Magistrátu města Hradec Králové je souhlasné, stanovisko Krajského úřadu Královéhradeckého kraje s prohlášením nesouhlasí, ale nikoli z důvodu, že by věc postrádala památkové hodnoty. Není tedy pravdou, že všechna stanoviska jsou nesouhlasná. Ministerstvo kultury nemůže hodnotit pouze pouhý souhlas či nesouhlas, musí se zabývat i odůvodnění těchto závěrů. Složení Komise Ministerstva kultury pro prohlašování věcí za kulturní památky je veřejně přístupné na internetových stránkách Ministerstva kultury. Způsob hlasování jednotlivých členů se nezaznamenává, do zápisu se pořizuje pouze stanovisko komise a tento je součástí spisu. Podjatost označuje nezpůsobilost k nestrannému a nezaujatému posuzování záležitostí jiných a rozhodování o nich, která je zapříčiněna objektivním poměrem k dané věci, zejména přímým zájmem na jejím výsledku, či osobním vztahem k účastníkům řízení. Žádný z pracovníků ministerstva kultury, účastníci se rozhodování v uvedené věci, nemá vazby na město Třebechovice pod Orebem ani jeho obyvatele a tudíž nemůže prosazovat žádné své osobní zájmy, a tudíž nemůže být podjatý. Správní orgán ve svém rozhodnutí je povinen citovat pasáže stanovisek dotčených orgánů, neboť podle § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů: „V odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.“ Stanovisko komise NPÚ Josefov, se zabývala i splněním podmínek stanovených v § 2 odst. 1 písm. b) památkového zákona (z důvodu historické souvislosti s národní kulturní památkou Třebechovický (Proboštův) betlém),

z podkladů opatřených v tomto řízení však Ministerstvo kultury toto naplnění neshledalo opodstatněným. Památková hodnota je sice v jednotlivých shromážděných podkladech hodnocena z různých pohledů, ale to je právě úkolem Ministerstva kultury, aby provedlo jejich vyhodnocení, a to s ohledem na obecné zásady správního řízení. Žádný z těchto podkladů není pro správní orgán závazný, tudíž je prováděno jejich volné hodnocení, podle vlastní úvahy a to všechny jednotlivě i ve vzájemných souvislostech. Svě úvahy a závěry, čerpané právě z těchto podkladů, následně správní orgán uvede v odůvodnění svého rozhodnutí.

VII. Město se podivuje, že zpočátku ministerstvo ani ne zahájilo k prvotnímu podnětu správní řízení o prohlášení kulturní památkou. Až následně, údajně pro zjištění nových skutečností, toto řízení zahájilo a přes negativní stanoviska dotčených orgánů objekt s pozemkem prohlásilo kulturní památkou. Městu není známo, a to ani z odůvodnění správního orgánu, o jaké nové skutečnosti se jednalo[...].

K tomuto Ministerstvo kultury sděluje, že mu ze správního řádu vyplývá právo ne zahájit správní řízení, pokud v podaném podnětu nenalezne pro toto zahájení důvod. To však neznamená, že další podnět ve stejné věci nemůže vyhodnotit jinak. Zamítnutí zahájení řízení nemá právní účinky pravomocně ukončeného správního řízení. Ministerstvo také nebagatelizuje náklady spojené se zachováním Hajnišova mlýna, proto ani o nízkých nákladech nemluví v souvislosti s přístavky. Ministerstvo kultury v rozhodnutí k přístavkům dodává „Ačkoliv byl stav přístavků mlýna zhodnocen jako havarijní, tyto objekty významně dotváří industriální charakter celku a vzhledem k jejich stavební lapidárnosti jsou snadno rekonstruovatelné“. Ministerstvo kultury posuzuje v řízení o prohlášení především památkové hodnoty objektu. Ostatní námítky již byly vypořádány výše.

VIII. Město uvádí, že proti prohlášení býv. Hajnišova mlýna kulturní památkou je všech 6 současných členů rady města a 16 zastupitelů města z celkových 21 členů. Názory občanů města vyjadřují již výše uvedené petice. Pro zachování Hajnišova mlýna se vyjádřilo 273 občanů Třebechovic, pro jeho odstranění se vyjádřilo 511 občanů Třebechovic.

K této připomínce Ministerstvo kultury dodává, že předmětem tohoto řízení je posuzování památkových hodnot stávajícího objektu, nikoliv rozhodování na základě petičních archů nebo souhlasu či nesouhlasu vlastníka. Ministerstvo kultury nehájí zájmy žádné skupiny obyvatel, prohlášení věci za kulturní památku je předmětem obecného zájmu naší společnosti, která pečuje a chrání své kulturní dědictví.

IX. Město uzavírá, že pokud ústřední orgán státní správy jako orgán státní památkové péče zcela závažným způsobem zasahuje do vlastnického práva vlastníka stavby býv. Hajnišova mlýna, včetně pozemku, na němž stavba stojí, musí se tak dít pouze na základě a v mezích zákona a v rozsahu nezbytném zajišťujícím ochranu stavby. Takový zásah může být proveden pouze tehdy, jestliže jsou splněna v daném případě všechna kritéria historická, architektonická, urbanistická cennosti objektu a zásah musí podle názoru města splňovat i další významná kritéria, která má správní orgán posoudit (např. otázku možnosti rekonstrukce a využití památky včetně finanční únosnosti těchto opatření pro vlastníka věci a zda správní orgán nevytvoří pouze stav nějakého zakonzervování stavby bez jeho skutečného využití a neúměrně zatěžující vlastníka), tj. zásah musí být přiměřený a odpovídající též okolnostem věci. Všechny tyto požadavky dle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zák. č. 20/1987 Sb. o st. památkové péči nejsou splněny, a proto nemůže být stavba dokonce s pozemkem prohlášena

za kulturní památku. Město využije všechny právní možnosti v této věci, které budou sloužit k prosazení svého názoru, že objekt nesplňuje podmínky pro jeho prohlášení kulturní památkou.

Ministerstvo kultury jedná v souladu s právními předpisy, k prohlášení za kulturní památku ho opravňuje § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Naplnění § 2 odst. 1 písm. a) zák. č. 20/1987 Sb. nespočívá ve splnění všech podmínek, to by u mnoha objektů ani nebylo možné (váza s vysokou umělecko-historickou hodnotou zřejmě nesplní kritérium revoluční a technické hodnoty), ale v naplnění některé z nich. Ministerstvo kultury se domnívá, že historické, architektonické a urbanistické hodnoty Hajnišova mlýna byly dostatečně popsány v rozhodnutí ze dne 1. 2. 2017 a dodává, že i případy zakonzervování stavby do doby její obnovy jsou v památkové péči známy, ať již u četných zámků a panských sídel, tak třeba v případě hojně medializované Šlechtovy restaurace v pražské Stromovce. Tento stav však není neměnný, rekonstrukci kulturní památky je možné rozfázovat na jednotlivé předem promyšlené etapy. Využití kulturních památek je velice široké, není úkolem Ministerstva kultury striktně zadávat, k jakému účelu má být ta či ona památka užívána. Ministerstvo kultury naopak podporuje nejrozličnější projekty nejen z fondů oblasti památkové péče, ale také živého umění. Řada institucí, státních i nestátních, podporují kulturní či výchovné projekty různými dotačními programy, je pouze na vlastníkově a jeho invenci, zda těchto možností využije. Ministerstvo kultury navíc k výše uvedeným námitkám sděluje, že vlastník během řízení nedodal žádnou studii dokládající havarijní stav objektu, ani neřešitelnost dopravní a parkovací situace.

Dopisem č.j. MK 919/2018 OPP ze dne 5. 1. 2018 byl vlastník vyzván, aby se seznámil s novými podklady řízení a před vydáním rozhodnutí se k nim vyjádřil. Nový podklad – doplňující odborné posouzení od Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově byl zaslán vlastníkově Městu Třebechovice pod Orebem v příloze výše uvedeného dopisu. **Vlastník** se k novému podkladu vyjádřil dopisem ze dne 19. 1. 2018 (zn. 129/20183058/2011-smidova): *„Jak mimo jiné vyplývá z nového podkladu pro rozhodnutí, kterým je doplňující posouzení Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově ze dne 18.12.2017, je stávající situace mladších přístavků strojovny, kotelny a elektrárny z roku 1903 naprosto tristní - chybí kompletně konstrukce střechy, zdivo je při koruně destruované, obnova by musela být provedena způsobem vyjadřujícím soudobé provedení obnovy. Jedná se o přístavby, které dle názoru NPÚ ÚOP v Josefově souvisí s výrobní technologií mlýna a měly by být tedy v případě obnovy mlýna připomenuty. Výše uvedené vyjádření znamená, že v případě obnovy by nebyla u mlýna jako celku zachována původní památková hodnota. Znovu připomínáme skutečnost, že NPÚ ÚOP v Josefově již ve svém prvním vyjádření pro Ministerstvo kultury ze dne 21.3.2016 uvedl na základě vyjádření Regionální komise pro posuzování návrhů za kulturní památku ze dne 15.2.2016: „...Komise nedoporučuje prohlášení za kulturní památku. Jedná se o průmyslový mlýn z 20. let 20. stol. se starším jádrem. Architektura mlýna je dobově průměrná. Vybavení nedochovalo. Při srovnání s mlýny nedávno prohlášenými za kulturní památky (mlýn v Městské Habrové u Rychnova nad Kněžnou či mlýn Dřevíček) vykazuje předmětná stavba nižší památkovou hodnotu. Skutečnost, že se jedná o jednu z městských dominant, považuje komise za nedostatečnou.“ Obdobně se tato komise vyjádřila na svém jednání dne 20.6.2016 při opakovaném projednání - mj. „... Z pohledu komise se jedná o památku místního významu (právně dosud nezakotvenou). Jedná se o stavbu, jejíž historická, architektonická i urbanistická hodnota je významná pro město Třebechovice pod Orebem, hranice města a mikroregionu však nepřesahuje. V rámci zachování prestiže a dosavadního stupně hodnotících kritérií staveb na seznamu nemovitých kulturních památek však vzhledem k uvedeným skutečnostem s prohlášením mlýna za kulturní památku nesouhlasí.“ Obdobně*

Krajský úřad Královéhradeckého kraje dle svého vyjádření ze dne 19.7.2016 nedoporučil prohlášení výše uvedených věcí za kulturní památku. Odbor památkové péče Magistrátu města Hradec Králové ve svém aktualizovaném vyjádření ze dne 5.8.2016 sice z pohledu území ORP Hradec Králové doporučil prohlášení hlavní budovy mlýnice a šalandy za kulturní památku, současně však upozornil na rozsáhlé finanční výdaje, které mohou být z dotačních titulů podpořeny nedostatečně. Proto tento orgán v obecné rovině rozšiřování památkového fondu o další objekty vyžadující rozsáhlou finanční podporu bez zájmu vlastníka o zachování objektu nedoporučuje. Na závěr uvádíme, že se i Ministerstvo kultury dle svého oznámení ze dne 23.3.2016 zn. MK 21210/2016 OPP, MK-S 1552/2016 OPP shodlo se závěrem NPÚ ÚOP v Josefově a nezahájilo správní řízení o prohlášení výše uvedených nemovitostí za kulturní památku. V návaznosti na tyto a již dříve uvedené skutečnosti navrhuje, aby správní orgán rozhodl tak, že výše uvedené nemovitosti nejsou kulturní památkou.“

K tomuto **Ministerstvo kultury** uvádí, že přístavky, které jsou ve velmi špatném stavebně technickém stavu, nejsou z hlediska zákona samostatnou věcí ani stavbou a nelze je tudíž z prohlášení za kulturní památku vyjmout, i když jejich stavebně technický stav není uspokojivý. Jejich podíl na celkové hmotě ale není tak výrazný, aby se dalo tvrdit, že případnou jejich obnovou formou kopie nebo jiným řešením tohoto stavu, by stavba jako celek zásadně pozbyla autenticity. Komise NPÚ v Josefově sice prohlášení věci za kulturní památku nedoporučila, avšak v průběhu řízení byly prokázány i jiné hodnoty než jen to, že stavba je dominantou města (viz níže). Mimo jiné, sama komise poukázala na skutečnost, že se jedná o stavbu, jejíž historická, architektonická i urbanistická hodnota je významná pro město Třebechovice pod Orebem. Odbor památkové péče Magistrátu města Hradec Králové pouze konstatoval, že případné náklady není schopen pokrýt z programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, existuje však řada dalších dotačních titulů mimo jiné i programy Ministerstva kultury.

Dne 24. 4. 2018 vydalo Ministerstvo kultury rozhodnutí č.j. MK 13607/2018 OPP, MK-S 1552/2016 OPP, kterým předmětný soubor věcí prohlásilo za kulturní památku. Toto rozhodnutí bylo účastníkovi doručeno dne 26. 4. 2018 a ten jej pak napadl rozkladem ze dne 9. 5. 2018.

V souladu s § 152 správního řádu bylo přezkoumáno rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury MK 13607/2018 OPP ze dne 24. 4. 2018, jakož i řízení, které rozhodnutí předcházelo. **Rozhodnutím ministra kultury** č. j. MK 58490/2018 OLP ze dne 19. 9. 2018 bylo rozhodnutí Ministerstva kultury zrušeno a vráceno k dalšímu projednání s následujícím právním názorem:

1. „Úvodem připomínám, že v rozhodnutí č. j. MK 37406/2017 OLP ze dne 8.6.2017 byl ve smyslu § 152 odst. 4 a § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu vysloven následující právní názor, jímž je Ministerstvo kultury vázáno při novém projednání věci: V odůvodnění nového rozhodnutí Ministerstvo kultury musí řádně vyhodnotit a odůvodnit, zda nezbytná rekonstrukce objektu povede či nepovede k zániku jeho památkových hodnot. K tomu konstatují, že při novém projednání věci Ministerstvo kultury při svém hodnocení věci vycházelo z vyjádření NPÚ, ú.o.p. v Josefově č.j. NPÚ-362/92690/2017 ze dne 18.12.2018, které je však velmi stručné, přičemž v otázce možnosti zachování památkových hodnot při rekonstrukci nepřináší bližší poznatky, které by nebyly známy již dříve. NPÚ uvádí své závěry, aniž by blíže objasnil, na základě jakých konkrétních úvah a zjištění dospěl k těmto závěrům. Nadto sám NPÚ uvádí, že toto jeho posouzení se neopírá o žádný autorizovaný statický

posudek nebo projekční dokumentaci na obnovu mlýna. Vychází pouze ze zběžné prohlídky interiérů a exteriérů mlýna a ze zkušeností při obnovách typově podobných památkově chráněných staveb. K tomu uvádím, že vzhledem k tomu, že vlastník objektu namítá, že objekt je staticky narušen, pak mám za to, že by hodnotící závěry Ministerstva kultury měly vycházet z odborného statického posudku. Zdůrazňuji, že pokud nebudou závěry posudku jednoznačné a podložené, pak by za takových pochybností Ministerstvo kultury nemělo objekt prohlásit za kulturní památku.“

Ministerstvo kultury si následně objednalo odborně zpracovaný **stavebně statický posudek předmětné věci**, který obdrželo dne 20. 2. 2019. Tento posudek zpracoval **Ing. Jan Vinař**, autorizovaný inženýr pro pozemní stavby, statiku a dynamiku staveb. Ve svém posudku uvádí, jaké podklady byly použity, stavební vývoj a popis konstrukcí (zpracován na základě uvedených podkladů a průzkumu na místě), dále vyhodnocení statického stavu, příčiny poruch, kde je uvedeno: „*Všechny stavební etapy byly provedeny velmi pečlivě, byly dobře založeny a dimenzovány. Trhliny způsobené vyčerpáním únosnosti nebo nadměrnými deformacemi nebyly zjištěny. Trhliny jsou ve spárách mezi jednotlivými stavebními etapami – jsou projevem nezbytných dilatací mezi objekty různé tuhosti – z toho důvodu nebyly také jednotlivé části objektu provazovány. Nejvyšší části objektu [...] mají ve svém kontaktu samostatnou nosnou zeď oddělenou sparou. [...] Jedinou příčinou narušení objektu je nedostatečná údržba, důsledkem toho bylo narušení krytiny, promočení dřevěných konstrukcí a napadení dřeva houbou.*“ Dále se v dalších částech posudku podrobněji věnuje jednotlivým částem budovy z pohledu možnosti zachování nebo nahrazování jejích konstrukcí. V části Památková hodnota konkrétně uvádí: „*Obnova stavby nevyžaduje neobvyklá řešení, náklady na obnovu budou odpovídat běžně prováděným rekonstrukcím objektů. [...]*“

Vzhledem k uvedeným závěrům předmětného statického posouzení má Ministerstvo kultury za prokázané, že stavebně technický stav objektu není v tomto případě natolik závažný, že by bránil jeho prohlášení za kulturní památku.

2. „*Dále jsem shledal, že v napadeném rozhodnutí se Ministerstvo kultury řádně nevypořádalo také se vzájemným vztahem ochrany vlastnického práva města ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod, a zájmem na ochraně objektu jako kulturní památky. Mám tak za to, že Ministerstvo kultury při posuzování, zda objekt prohlásit kulturní památku, nezávažilo, zda toto prohlášení nebude představovat neúměrné zatížení vlastníka objektu. Ministerstvo kultury v tomto směru nevyhodnotilo ani přibližnou odhadovanou výši nákladů na rekonstrukci tohoto objektu ve vztahu k reálným možnostem čerpat finanční prostředky v rámci dotačních programů veřejné podpory obnovy kulturních památek tak, aby bylo zřejmé, zhruba jaký podíl nákladů na rekonstrukci může být vlastníkovi kompenzován.*“

K tomuto Ministerstvo kultury uvádí, že omezení vlastníka kulturní památky jsou v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči kompenzována řadou ustanovení, která za ně poskytují náhradu. Tato náhrada spočívá především v tom, že v případě obnovy kulturní památky se poskytuje bezplatná odborná pomoc a poskytují se potřebné podklady a informace. Dále má vlastník možnost využívat různé dotační programy určené na obnovu kulturních památek, tyto jsou poskytovány na žádost vlastníka, která musí být odůvodněna a musí splňovat určité podmínky a předpoklady, stanovené dotačním programem. Z tohoto vyplývá, že prohlášení věci kulturní památkou není zákonem pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady. Vzhledem k povaze kulturní památky je však vlastník současně vázán čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že vlastnictví zavazuje a že ho nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se

zákonem chráněnými obecnými zájmy. Obecný zájem je nepochybně i ochrana kulturních památek. Co se týče odhadu, jakou výši nákladů na obnovu tohoto objektu bude možné vlastníkovi kompenzovat, Ministerstvo kultury nedokáže toto stanovit. Celková výše nákladů bude ovlivněna řadou faktorů, především zvoleným způsobem dalšího užívání, projektem, zvolenými materiály atd. Jakou část bude z této předem neznámé sumy možné kompenzovat, pak ovlivňuje, který dotační program na obnovu kulturní památky vlastník zvolí, protože pravidla čerpání a výška přidělovaných dotací se u nich liší. Ministerstvo kultury nemůže hodnotit finanční možnosti účastníků řízení. Obnova kulturní památky může probíhat i v postupných etapách, vždy podle aktuálních možností vlastníka.

3. *„Rovněž mám za to, že Ministerstvo kultury se v odůvodnění napadeného rozhodnutí nedostatečně podrobně zabývalo otázkou další reálné (a nikoliv pouze hypotetické) využitelnosti objektu pro potřeby vlastníka, a to vzhledem k historickým dispozicím a uspořádání objektu.“*

K této otázce se nad rámec zadání vyjadřuje ve svém posudku v části Možnosti využití objektu i. Ing Vinař, který zde čerpal ze svých znalostí a zkušeností s rekonstrukcemi řady kulturních památek. Tady uvádí, že objekt by mohl být využíván např. pro společenské a kulturní účely (klubový dům, školicí středisko), případně jako skladovací či výrobní prostory, nebo obchod. Ministerstvo kultury dále dne 13. 6. 2019 obdrželo na vědomí dopis od neziskové organizace Klíč k tvořivosti, z.ú., adresovaný starostovi a zastupitelstvu města Třebechovice pod Orebem. Z tohoto dopisu je zřejmé, že tato organizace má zájem převzít vlastnictví, správu a celkovou péči o objekt a jeho okolí (financování oprav a provozu), s využitím objektu pro akce kulturního charakteru. Jako nezisková organizace má možnost čerpat finance z dalších dotačních programů. Ministerstvo kultury je také toho názoru, že předmětný objekt by bylo možné využívat pro společenské a kulturní akce (např. výstavy, přednášky) nebo jako dílny či skladovací prostory.

4. *„Ministerstvo kultury by rovněž mělo posoudit, zda není prohlášení předmětného objektu za kulturní památku nadbytečné z důvodu, že ochrana objektu je již dostatečná s ohledem na obsah ustanovení zákona č. 183/2006 SB., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a to konkrétně § 18 odst. 4., kterým je stanoveno, že „územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. [...]“*

Ministerstvo kultury je toho názoru, že tento zákon zcela jistě není postačující na ochranu předmětného objektu a jeho památkových hodnot. V řízení bylo vlastníkem objektu uvedeno, že plánuje jeho demolici a následně úpravu širšího okolí v rámci výstavby nové cesty. Při tomto zásahu by zcela nepochybně došlo k nevratnému zničení všech památkových hodnot objektu i narušení urbanistické struktury města.

5. *„Ministerstvo kultury by při hodnocení věci mělo rovněž vycházet ze stanoviska veřejného ochránce práv ze dne 22.1.2008, sp. Zn. 4188/2007/VOP/MH, kde se mj. uvádí: „Institut prohlášení stavby za kulturní památku by neměl být vnímán jako účelový nástroj zabránění demolice určité stavby [...]. Je zřejmé, že stát nemůže formou prohlášení nemovitosti za kulturní památku chránit všechny historické, architektonicky zajímavé, osobité a autorsky ojedinělé stavby. Je především úkolem místních samospráv, aby dovedly chránit architektonický obraz svého města či vesnice, a to jak prostřednictvím kvalitních územních plánů, tak spoluprací se stavebním úřadem a vlastníky těch staveb, které byt' nejsou kulturními památkami, tak svým způsobem dotvářejí charakter vzhledu lidského sídla.“*

Ministerstvo kultury s tímto stanoviskem souhlasí. Pokud obdrží podnět k prohlášení věci za kulturní památku a z obdržených podkladů vyplyne, že památkové hodnoty věc nemá, nebo má nedostatečné, řízení nezahájí, nebo věc za kulturní památku neprohlásí, i kdyby měla následně zaniknout. V tomto konkrétním případě ovšem Ministerstvo kultury ze shromážděných podkladů shledalo, že památkové hodnoty objekt prokazatelně vykazuje a to v takové míře, že je možné a potřebné věc za kulturní památku prohlásit. Také k tomuto dodáváme, že motivace k podání návrhu na prohlášení věci za kulturní památku může být jakákoliv, relevantní je až zjištění, zda je pro prohlášení věci za kulturní památku dán zákonný důvod. Navíc je vhodné dodat, že účelem zákona o státní památkové péči je ochrana kulturních památek, takže nemůže být viděno jako v rozporu s tímto účelem zákona, pokud byly návrhy na prohlášení předmětné věci za kulturní památku podány jako jeden z prostředků k jeho ochraně (viz. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. Zn. 6A 106/2002 – 81 ze dne 28. 4. 2004).

Ministerstvo kultury se dále má argumentačně vypořádat se všemi ostatními námitkami uplatněnými v rozkladu, které budou v době vydání nového rozhodnutí Ministerstva kultury nadále relevantní.

Co se týče těchto námitek uvedených v podaném rozkladu, který Ministerstvo kultury obdrželo dne 10. 5. 2018, většina z nich se opakuje z prvního podaného rozkladu podaného dne 2. 3. 2017 a správní orgán se s nimi vypořádal v odůvodnění rozhodnutí č. j. MK 13607/2018 OPP ze dne 24. 4. 2018 a jsou citována výše. K ostatním námitkám uvádíme (číslování dle textu podaného rozkladu ze dne 9. 5. 2018):

VII. „[...] Podstatné je jistě hledisko, zda jsou splněny podmínky pro prohlášení objektu kulturní památkou dle zákona o st. památkové péči, nicméně správní orgán určitě musí přihlížet i k názoru občanů města, kterých se takové rozhodnutí týká nejvíce a k názoru města jako vlastníka objektu s pozemkem, kterého takové opatření zcela neúměrně zatíží. Ústřední orgán státní památkové péče musí zvažovat všechna zákonná hlediska. Pokud stát zcela závažným způsobem zasáhne do vlastnictví města tím, že nějakou nemovitou věc prohlásí kulturní památkou, musí zvažovat i důsledky, které z toho budou plynout pro vlastníka věci. Jinak jde o neakceptovatelný, nelegitimní zásah státní moci jako orgánu státní správy do vlastnictví města, který nemůže požívat právní ochrany. Ujištění o tom, že vlastník může s věcí disponovat, opravovat ji, rekonstruovat, apod. v souladu se zákonem o státní památkové péči, je správné, ale každému je známo a zejména orgánu památkové ochrany, že tyto možnosti jsou ztíženy a nákladné. Vlastník nebude mít reálné možnosti stavbu rekonstruovat. Bude ji muset zakonzervovat a jen v nezbytném rozsahu udržovat, zabezpečit a ochraňovat, což si také vyžádá nějaké náklady.“

Ministerstvo kultury nesouhlasí, že by objekt Hajnišova mlýna nebylo možné rekonstruovat a vhodně využívat. Na území České republiky se nachází mnoho kulturních památek, které byly ve velmi vážném stavebně technickém stavu a jejich obnova proběhla úspěšně (barokní kostel sv. Martina v Markvarticích či probíhající obnova zámku v Lipové). Obnova kulturních památek je bezesporu nákladnou záležitostí, ale je možné (někdy i z technologického hlediska nutné) ji rozfázovat na jednotlivé předem promyšlené etapy.

VII. „Město je toho názoru, že objekt býv. Hajnišova mlýna je staticky ohrožen[...].“

V průběhu řízení byly předloženy dva statické posudky. Jeden si vyžádalo od ing. Vinaře Ministerstvo kultury a jeho závěry byly uvedeny výše. Druhý dodal v průběhu řízení

účastník a jeho obsah bude rozebírán níže. Ministerstvo kultury na základě prostudování obou posudků dospělo k závěru, že předmětný objekt jako celek staticky ohrožen není.

VII „Město uvádí, že má písemně svědecky doloženo, že betlém byl za II. světové války mimo jiné uložen ve stodole na dvoře areálu mlýna, ale nikdy ne ve vlastní budově mlýna. V betlémů prezentované technologické vybavení může stejně dobře být inspirováno jinými tehdejšími průmyslovými objekty. Tvrzení, že se jedná o vybavení Hajnišova mlýna, je spekulativní.“

Ministerstvo kultury nikdy netvrdilo, že se skutečně jedná o vyobrazení technologického vybavení předmětného mlýna v rámci NKP Třebechovického (Proboštova) Betléma. Pokud by to i byla pravda, rozhodně se nejedná o důvod, proč Ministerstvo kultury prohlásilo předmětný mlýn za kulturní památku, byla by to pouze zajímavá historická souvislost.

VII. „Město znovu opakuje, že orgán státní památkové péče nejevil o objekt býv. Hajnišova mlýna zájem až do doby podání podnětu na jeho prohlášení kulturní památkou. Také NPÚ nemá zájem o jeho prohlášení kulturní památkou. Teprve nyní, kdy je objekt ve velmi špatném stavebním stavu a kdy je velmi obtížně a s velkými náklady rekonstruovatelný, má ministerstvo zájem na jeho ochranu touto formou. Město absolutně nesouhlasí se závěrem ministerstva, že stavba přístavků je snadno a s malými náklady rekonstruovatelná. K tomuto svému tvrzení orgán st. správy nedoložil vůbec nic hodnověrného.“

Je jistě škoda, že předmětný mlýn nebyl orgány státní památkové péče zaznamenán dříve a nepožívá památkové ochrany již dávno, nicméně Ministerstvo kultury nemůže rozhodovat o podnětech, které neobdrží. Stejně tak není povinností a ani není v možnostech Ministerstva kultury monitorovat veškeré stavební objekty v České republice. Přístavby jsou stavby jednoduchých konstrukcí nevelkých rozměrů, je zřejmé, že jejich případná rekonstrukce nebude příliš náročná.

VII „Město také zpochybňuje, že s objektem stavby býv. Hajnišova mlýna byl prohlášen kulturní památkou i pozemek par. č. st. 109/1 v k.ú. a obci Třebechovice pod Orebem, na němž stavba stojí. Podle jeho názoru by tak být rozhodnuto nemělo.“

Ministerstvo kultury rozhodlo prohlásit také pozemek par. č. st. 109/1, k. ú. Třebechovice pod Orebem, jelikož hodnota pozemku je především dána hodnotou stavby na něm umístěné (v tomto případně památková hodnota). Pozemek vytyčuje bezprostřední prostor stavby a měl i historicky vliv na urbanistický rozvoj města a jeho podobu. Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je pozemek a stavba na něm stojící jedna věc (§3054). Proto Ministerstvo kultury ve svých řízeních prohlašuje za kulturní památku stavbu i pozemek, na kterém tato stavba stojí.

V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, bylo dopisem č. j. MK 16737/2019 OPP ze dne 21. 2. 2019 účastníkovi řízení umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. **Vlastník** této možnosti využil a dne 3. 4. 2019 obdržel správní orgán jeho vyjádření. V tomto vyjádření uvádí několik námitek k stavebně statickému posudku od Ing. Jana Vinaře:

1. [...] Ing. Jan Vinař se vůbec nezabýval otázkou založení celé stavby, pouze odhaduje, že objekt není založen na pilotách, ale založen plošně. Z tohoto odhadu dále vychází další statické posouzení. [...]"

Ministerstvo kultury k tomuto cituje ze statického posudku: „Je zřejmé, že objekt mlýna byl založen na písčitéch náplavech, které představují velmi dobrou základovou půdu a jsou dobře propustné pro vodu. V těchto podmínkách nebyl žádný důvod zakládat mlýn na pilotách. O plošném založení na únosných půdách svědčí i okolnost, že v objektu nejsou žádné trhliny, které by bylo možno přičítat sednutí základů.“ Skutečnost, že objekt je založen na písčitéch náplavech, odvozuje zpracovatel posudku z podkladu pro jeho zpracování, konkrétně se jedná o Závěrečnou zprávu inženýrsko-geologického průzkumu, Muzeum betlémů, Ing. Josef Stuchlík, září-říjen 2003. Tato zpráva byla zpracovávána pro nedalekou stavbu Muzea betlémů. V možnostech Ministerstva kultury není provádět na místě výkopy a výzkum takového rozsahu, aby se zkoumalo podloží a způsob založení stavby.

2. „Město nesouhlasí s tvrzením uvedeném ve statickém posudku ve věci zachování památkových hodnot. Posudek neobsahuje, na základě jakých informací static k uváděným závěrům dospěl. Posouzení památkové hodnoty je dle názoru města (v kontextu s již dříve zaslanými vyjádřeními NPÚ, Královéhradeckého kraje i Magistrátu města Hradec Králové), vyhotoveno na základě nedostatečně zjištěných skutečností.“

Jak již bylo uvedeno výše, ing. Vinař ve svém posouzení uvádí, jaké podklady si ke svému posuzování opatřil a dále pak provedl průzkum objektu. Z informací získaných podkladů a na základě vlastního šetření na místě pak v posudku rozepsal, které konstrukce je možné zachovat. Z toho se dá odvodit, jaká část objektu by po případné obnově zůstala v autentickém stavu a zda je toto dostatečné pro zachování jeho památkových hodnot. Ministerstvo kultury tudíž nesdílí názor vlastníka, že by byl tento statický posudek vypracován na základě nedostatečně zjištěných skutečností.

3. „Město nemělo možnost se k zadání [předmětného posudku] vyjádřit případně jej doplnit. Z kulatého razítka, kterým je statický posudek opatřen, vyplývá, že Ing. Jan Vinař je akreditovaným inženýrem pro pozemní stavby v oboru statika a dynamika staveb. Nejedná se o osobu, která by s dostatečnou odborností mohla posuzovat památkové, architektonické a urbanistické hodnoty objektu, případně i možnosti dalšího využití objektu.“

Dle nařízení v rozhodnutí ministra kultury č. j. MK 58490/2018 OLP ze dne 19. 9. 2018 si Ministerstvo kultury opatřilo stavebně statický posudek. Nejedná se o znalecký posudek dle § 56 správního řádu a jeho objednávka není součástí tohoto spisu. Ministerstvo si konkrétně objednalo „Vypracování písemného odborného posudku, jehož předmětem je statické posouzení objektu tzv. Hajnišova mlýna: stavba bez čp. Na st.p.č. 109/1, k.ú. Třebechovice pod Orebem, okr. Hradec Králové, Královéhradecký kraj, v řízení sp. zn. MK-S 1552/2016 OPP.“ Ze závěrů tohoto posudku měl správní orgán následně vyhodnotit, zda je stav objektu havarijní nebo není. Ministerstvo kultury má za to, že akreditovaný inženýr pro pozemní stavby v oboru statika a dynamika staveb je dostatečným odborníkem na to, aby vyhodnotil statický stav objektu. Posuzování památkových hodnot objektu si Ministerstvo kultury neobjednalo. Z předloženého posudku, jako i z předchozích obhlídek věci na místě jednotlivými správními orgány a pracovníky NPÚ jednoznačně vyplývá, že objekt jako celek v havarijním stavu není, tudíž Ministerstvo kultury má za prokázané, že stav objektu umožňuje jeho prohlášení kulturní památkou. Právní hodnocení, zda věc naplňuje znaky kulturní památky, přísluší pouze správnímu orgánu.

4. „Z výše uvedených důvodů je podávána námitka na správnost zpracovaného posudku, jehož závěry jsou nejednoznačné a nepodložené a nesplňují tak požadavek vyjádřený ministrem kultury ve výše uvedeném Rozhodnutí, zejména díky nedostatečnému zjištění založení stavby, nedostatečně zjištěných skutečností ve věci památkových, architektonických a urbanistických hodnot, v této věci neakreditovanou osobou a ve své podstatě pravděpodobně chybným vlastním zadáním na vypracování.“

Pokud účastník řízení se závěry jednotlivých podkladů nesouhlasí (např. se závěry stavebně statického posudku), je to pouze jeho subjektivní názor.

Účastník řízení dále doplnil své vyjádření ke shromážděným podkladům dopisem MÚT-2369/2019 – 3058/2011-smidova ze dne 13. 5. 2019. Zde uvádí: „[...] město požaduje doplnění statického posudku o zjištění skutečného založení stavby. Tento požadavek vychází ze statického posouzení souboru staveb, které si město nechalo vypracovat v červenci 2018 autorizovaným inženýrem pro pozemní stavby Ing. Jiřím Švorcem, nezávisle na posudku Ing. Jana Vinaře z prosince 2018.“ Tento posudek je přílohou zaslání vyjádření, společně s komunikací účastníka tohoto řízení s firmou FATO a.s., která má zájem předmětný objekt zakoupit a rekonstruovat pro bytové využití, ale jenom pokud nebude prohlášen za kulturní památku. Dále je přílohou nové dopravní řešení lokality, které nevyžaduje demolici předmětného objektu.

Z tohoto druhého **statického posudku od Ing. Jiřího Švorce** vyplývá, že čtyřpatrová budova je v dobrém stavebně technickém stavu, včetně dřevěných konstrukcí. Havarijní stav je shledán u přístaveb s původně pultovými střechami. Posudek dále rozebírá informaci, že stavba je založena na pilotech, které mohou vysychat, drobit se a tím poškodit základové konstrukce objektu, který se následkem toho dostane do kritického stavu, začne se rozpadat. Jak je ale v tomto posudku dále uvedeno, i kdyby k takovéto situaci došlo, i takto kritické stavy objektu lze sanovat. Ministerstvo kultury ovšem připomíná, že informace o tomto založení jsou pouhou nepodloženou domněnkou (současný stav objektu zatím nevykazuje ani v náznaku, že by docházelo k jeho poškození z tohoto důvodu), která nebyla v průběhu řízení nijak doložena. Takovýto doklad by musel opatřit vlastník, a to z toho důvodu, že Ministerstvo kultury nemůže na místě provádět zásahy takového charakteru, jaké by zkoumání založení stavby a podloží vyžadovalo.

Účastník řízení následně využil i možnost osobně se seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí. Toto se uskutečnilo dne 1. 7. 2019 a byl o tom sepsán protokol. Účastník řízení doplnil spis o další podklady – vizualizace Hajnišova mlýna po jeho případné přestavbě na bytové jednotky a dopravní řešení lokality, které nevyžaduje demolici objektu.

Po vyhodnocení výše uvedeného dospělo Ministerstvo kultury k následujícímu závěru:

Ministerstvo kultury se neztotožňuje s argumentací a závěry Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově, ve věci nedoporučení prohlášení předmětného historického mlýna za kulturní památku. Na základě obdržené fotodokumentace a vlastního ohledání věci na místě dne 10. 6. 2016 rozporuje tvrzení výše zmíněného stanoviska v záležitosti shledané absence dostatečné míry památkových hodnot k prohlášení tzv. Hajnišova mlýna za kulturní památku. Ministerstvo kultury se domnívá, že Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově, ve svém nedoporučujícím vyjádření dostatečně nezohlednil také jiné aspekty komplexu (níže prokázané přítomné hodnoty architektonické, urbanistické, historické). Tzv. Hajnišův či Dotřelův mlýn sestávající z

mlýnice, obytné budovy a zděných přístaveb představuje zcela stěžejní architektonickou a historickou dominantu centra obce Třebechovice pod Orebem, a v širším kontextu i v rámci oblasti obce s rozšířenou působností Hradec Králové, jak dokládá vyjádření nejen Národního památkového ústavu, ale také odboru památkové péče Magistrátu města Hradce Králové ze dne 1. 7. 2016 „Z tohoto pohledu lze konstatovat, že v památkovém fondu ORP Hradec Králové není zastoupen žádný zděný mlýn ani mlýn v městském prostředí. Obdobné zděné mlýny v městském prostředí v našem ORP již nenávratně zanikly, ať už se jedná o mlýn ve Smřicích, mlýn v Nechanicích a mlýn v Chlumci nad Cidlinou, všechny byly v minulosti odstraněny. Jedná se tudíž o poslední stavbu tohoto druhu na území ORP Hradec Králové. Stavebně technický stav hlavní budovy mlýnice a šalandy, která je v upokojivém technickém stavu, lze poměrně jednoduchými stavebními opravami zajistit. U ostatních přístaveb byla doba pro autentické zachování zejména dřevěných součástí doslova propásnuta a případná obnova by musela proběhnout formou rekonstrukce jako u mlýna z Bělče nad Orlicí resp. nyní v Krhovicích.“ Význam věci v rámci obce podtrhuje také vyjádření odboru regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 19. 7. 2016. „Dle názoru Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, je předmětný mlýn v rámci daného regionu stavbou hodnotnou, neboť je úzce spojen s historickým vývojem daného sídla a také s rozvojem řemesel a průmyslu v obci. K jeho nesporným hodnotám patří skutečnost, že je dokladem nepřetržité tradice mlynářství v dané lokalitě, přičemž je posledním dochovaným z původně tří mlýnů uváděných v obci. V rámci urbanistického řešení sídla je mlýn dominantním prvkem dotvářejícím zástavbu historického jádra. Pozitivní je i doposud dobrý stav hlavní budovy, dochování jednotlivých pater mlýnice, včetně dřevěného vybavení, a dochování převážné části výplní otvorů. Hodnotu mlýna jako případné kulturní památky však podstatně snižuje skutečnost, že se nedochovala žádná z částí strojního vybavení či pohonů mlýna, a rovněž to, že mlýnský náhon je v současnosti zasypán.“

Posuzovaný komplex nese stopy bohatého stavebního vývoje, dochované písemné zápisy zmiňují mlýn již v polovině 18. století. Lze se však domnívat, že mlýn stával v dané lokalitě již dříve (schází podrobný stavebně – historický průzkum). I přes sporadický výskyt původního technického vybavení (dochovány násypky, kapsové dopravníky, silo na melivo, zásobníky, apod.), lze funkci jednotlivých prostor dodnes dobře určit. Absence technického vybavení nesnižuje architektonické a urbanistické hodnoty posuzovaného souboru. Z hlediska případné revitalizace objektu tento fakt naopak umožňuje vlastníkovvi větší flexibilitu budoucího využití.

Mlýn je rovněž zajímavou ukázkou autorského zásahu významného královéhradeckého inženýra a architekta Václava Rejchla (1884-1964) v rámci úprav industriálních objektů. Rejchl je autorem a spoluautorem několika desítek architektonicky ceněných objektů, včetně hlavní budovy nádraží v Hradci Králové, či společenského domu YMCA tamtéž.

Mlýn je také spjat s počátky modernizace města Třebechovice pod Orebem a přechodem na využívání nového zdroje energie, neboť zde začala jako první ve městě výroba elektrické energie, později využívána pro osvětlování veřejných prostranství, a to až do r. 1936.

Dle názoru Ministerstva kultury je památková hodnota posuzovaného komplexu z výše uvedených důvodů nesporná, přičemž je spíše s podivem, že dotčený mlýn se až donedávna ocital mimo odborný zájem státní památkové péče. Dotčený mlýn je nedílnou architektonickou součástí starobylé urbanistické struktury nejužšího centra města, navíc v samém sousedství hlavního náměstí.

Závěrem podotýkáme, že tzv. Hajnišův mlýn lze v budoucnu pod odborným dohledem státní památkové péče úspěšně rehabilitovat a rekonstruovat na základě archivních fotografií a materiálů, případně formálních analogií doložených ze slohově obdobných objektů. Podporou tohoto tvrzení je odborné posouzení vypracované Národním památkovým ústavem ze dne 18. 12. 2017, ve kterém se podává, že stavebně technický stav staré mlýnice je vyhodnocen jako dobrý, stav objektu nové mlýnice a šalandy je poznamenán zatékáním srážkové vody skrze poškozený střešní plášť v nárožích. Tato následně vzniklá konstrukční poškození Ministerstvo kultury považuje za opravitelná bez zásadních ztrát památkových hodnot. Možnost obnovy stěžejních částí objektu ostatně dokládají i oba statické posudky. U mnoha kulturních památek byla dosloužilá střešní krytina nahrazena a části poškozeného krovu vhodně rekonstruovány a naopak tak došlo k prodloužení životnosti ostatních konstrukcí a celkovému zlepšení estetického působení kulturní památky. Ministerstvo kultury souhlasí, že stavebně technický stav přístaveb strojovny, kotelny a elektrárny je velmi špatný, nicméně se jedná o objekty jednoduché konstrukce, jejichž podoba je známa z dochovaných reliktií architektury, fotografií či ikonografických pramenů a je možné je rekonstruovat, aniž by byla snížena hodnota celého souboru. Současně Ministerstvo kultury uvádí, že prohlášení věci za kulturní památku neznamena absolutní zakonzervování jejího stavu. Prohlášení věci za kulturní památku rovněž není nijak v rozporu s jejím běžným užíváním, neboť kulturní památku lze opravovat, rekonstruovat, restaurovat nebo jinak stavebně technicky upravovat na základě závazného stanoviska příslušného orgánu státní památkové péče dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb.

Pro své hodnoty historické, architektonické, urbanistické a jako projev tvůrčích schopností a práce člověka, splňuje Soubor „Hajnišův mlýn“, který sestává ze stavby bývalého mlýna bez čp. na st. p. č. 109/1, k.ú. Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj a pozemku st. p. č. 109/1, k. ú. Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj, podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument

dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedené adresy.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

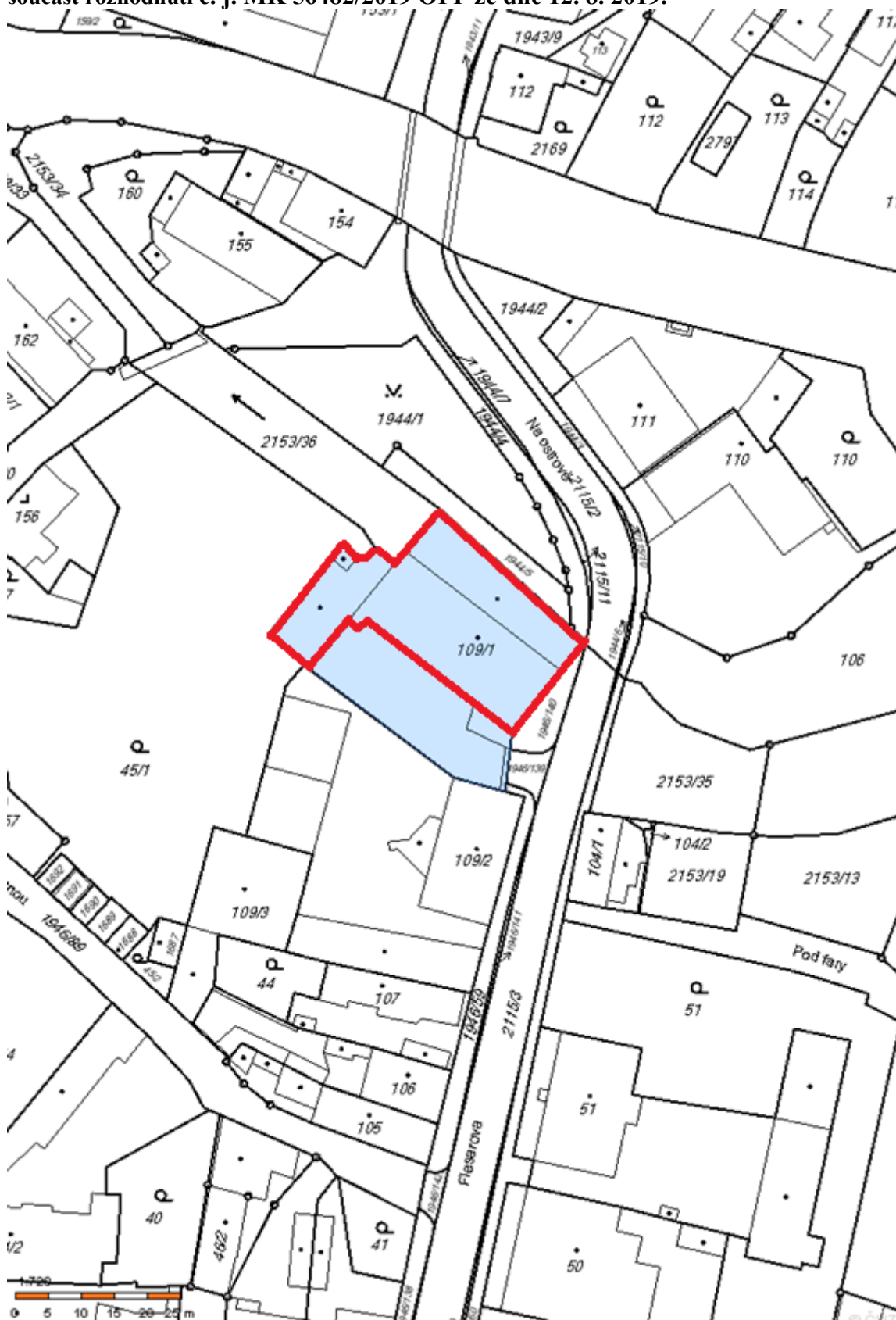
Stejnopis rozhodnutí:

Národní památkový ústav, generální ředitelství
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově
Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče
Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor kultury a památkové péče

Příloha:

Orientační zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy.
Dvě identifikační fotografie kulturní památky.

Příloha č. I.: orientační zakres umístění kulturní památky do kopie katastrální mapy – nedílná součást rozhodnutí č. j. MK 56482/2019 OPP ze dne 12. 8. 2019.

Příloha č. II: dvě identifikační fotografie kulturní památky – nedílná součást rozhodnutí č. j. MK 56482/2019 OPP ze dne 12. 8. 2019.

